

ת"פ 37710/08 - מדינת ישראל נגד מוסדות החינוך אוור החיים

בית דין אזרוי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 37710-08-17

40 פברואר 2019

לפני:

כב' השופטת יפית זלמנוביץ גיסין

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד רם סOID

הנאשםת:

מוסדות החינוך אוור החיים ע"י ב"כ: עו"ד ישראל גור

גזר דין

פתח

1. הנואשת היא עמותה רשומה ומנהלת מוסדות חינוך בשם "מוסדות חינוך אוור החיים". עסקין, כך למדתי, במוסדות חינוך לבנות מהמגזר החרדי ומרקע סוציאו-כלכלי קשה.
2. לאחר שהנאשת חזרה בה מהכפירה באישומים שייחסו לה בכתב האישום המתוקן ובמסגרת הסדר טיעון, נמחק הנואשם מספר 2 מכתב האישום.
3. בהתאם להסדר הטיעון הורשעה הנואשת בעבירות לפי סעיפים 25א, 25ב(ג), 25ב(ב1) ו-25ב(ד)(2) לחוק הגנת השכר, תש"ח-1958 (להלן - "חוק הגנת השכר").

תמצית כתב האישום המתוקן

4. בכתב האישום המתוקן שהוגש נגד הנואשת נטען, כי בתקופה של שנים עשר חודשים, בין 4/2014-4/2015

עמוד 1

שילמה ל-15 מעובדיה שכר באיחור של מעל 90 ימים וניכתה משכרים של 15 עובדים את חלק העובד בהפקות לkopfat
הगמל ולא העבירה את הסכומים לייעדם וכן ניכתה מחמישה עובדים את חלקם בהפקות לקרן ההשתלמות ולא
העבירה את הכספיים ייעדם.

קביעת העונש

5. סימן א'1 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - "החוק") שעניינו הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, כפי שתוקן במסגרת תיקון מס' 113 לחוק זה, קבע, כי בשלב הראשון, טרם גזר עונשו של הנאשם על בית הדין לקבוע האם מדובר בהרשעה בעבירה אחת או בכמה עבירות. ככל שמדובר בכמה עבירות, יש לקבוע האם הן מהוות איירוע אחד או איירועים נפרדים. בשלב שני, יש לקבוע את מתחם הענישה ההולם את נסיבות ביצוע העבירה ובכך להתחשב בארכעה שיקולים: הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה; מידת הפגיעה בערך זה; מדיניות הענישה הנהוגה; והנסיבות הקשורות ביצוע העבירה. בשלב השלישי, יש לשקל את נסיבותיו האישיות של הנאשם כמו גם נסיבות אחרות שתמצאה רלוונטיות ואין קשרות ביצוע העבירה.

השלב הראשון - האם לפנינו "איירוע אחד" או "כמה איירועים"

6. כאמור, בחינתו של מתחם הענישה הרao מתחילה ביזוי מספר האירועים המרכיבים את המסכת העובדתית המיויחסת לנאשמת וזאת לאור הוראת סעיף 40ג לחוק הקובעת:

"(א) הרשי בית המשפט הנאשם בכמה עבירות המהוות איירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לאירוע כולם, ויגזר עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע.

(ב) הרשי בית המשפט הנאשם בכמה עבירות המהוות כמה אירועים, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן רשאי לגזר עונש נפרד לכל אירוע או עונש כולל לכל האירועים; גזר בית המשפט עונש נפרד לכל אירוע, יקבע את מידת החפיפה בין העונשים או הצבורותם.

(ג) בגזרת העונש לפי סעיף זה, יתחשב בית המשפט, בין השאר, במספר העבירות, בתדרותן ובזיקה ביניהן, וישמר על יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש, ואם גזר עונש מאסר - לבין תקופת המאסר שעל הנאשם לשאת".

7. בע"פ 4910/13 אחמד בני ג'ابر - מדינת ישראל (2014) נערכה הבדיקה בין "אירוע" לבין "מעשה" ונקבע, כי "אירוע" הוא מונח רחב יותר אשר יכול לכלול מספר מעשים (להלן - "ענן ג'ابر"). "לפי דעת הרוב (מן השופטת דפנה ברק-ארץ), אירוע אחד תחשבנה מספר עבירות שיש בינהן "קשר הדוק" דוגמת סמיכות זמינים או הייתן חלק מאותה תוכנית עברינית" (ר' ע"פ (ארצ) 14-01-2016 57160 מדינת ישראל - חדות הורים (2014) (להלן - "ענן חדות הורים").

8. בענין חdots הורים קבע בית הדין הארץ לעובודה, כי "על אף מדובר בשישה עובדים ועל אף שהמחוקק הדגיש בסעיף 2(א)(2) לחוק עובדים זרים כי העונש הנקבע בו (לפחות לגבי הסיטואציה של הימשכות העבירה) הינו "לעובד" - שוכנענו, לפי כל אחת מהגויות שיפורטו לעיל, כי מדובר ב"אירוע אחד" שמצודק לקבוע בגין מתחם עונש כולל אחד. כפי שעולה מהתואר העובדתי לעיל, מדובר בעבירה של העסקת ששה עובדים ביום נתון באותו אטר; באמצעות אותה חברת כוח אדם..."

9. ב"כ המאשימה צינה בטיעונה לעונש כי האישום בדבר האיחור בתשלומים כולל 165 ייחות עבירה וכי האישום בדבר אי העברת הניכוי מהשכר ליעדם כולל 17 ייחות עבירה (ר' פרוטוקול עמ' 4 שורות 21-25).

10. עיון בנספחים "א ו"ב" לכתב האישום המתוקן מעלה, כי חלק מן העובדים שולם שכר באיחור בכל אחד מ-12 החודשים הנכללים בתקופת העבירה ולחיקם שולם שכר בחלוקת מאותם 12 חודשים. האיחור בתשלומים עולה בכל המקרים על 90 ימים מהמועד הקובלע, על פי חוק הגנת השכר, לתשלומו של השכר.

זאת ועוד. בחודש פברואר 2015 נוכה תשלום לקופת גמל בגין 13 עובדים שהתנהלה על שם קופת גמל בתקופת עבודתם אצל המאשימה, והועבר לקופת הגמל באיחור של ל升华ה חדשים וחצי ליעדו. אצ"ן, כי מרביתם של העובדים שהתשלום שנוכה משכרם לפחות הגמל לא הועבר ליעדו נכללים ברשות העובדים שוכרם שולם באיחור.

רק בגין אחד מן העובדים שנכללים בנספח "ב", היא רשימת העובדים משכרים נוכו תשלומיים לקופות גמל והועברו באיחור, חזרה על עצמה העבירה משך ארבעה חודשים נוספים רצופים.

11. מן האמור לעיל עולה, אם כן, כי מכלול העבירות שביצעה הנאשמה מקיימות בין היתר קשר הדוק. העבירות כולן הן עבירות מתחתם הביטחון הסוציאלי, הן בוצעו כלפי חמשה עשר מעובדי ועובדות הנאשמה, על ציר זמן של 12 חודשים. סוג העבירות שביצעו אף הוא, ניתן לראותו, מסווג אחד הן בשל מקורו - בחוק הגנת השכר - והן לאחר בלבד תשלום שכר, לא יכול להתבצע ניכוי מן השכר.

12. נקודת המוצא היא שכאשר מכלול של עבירות סוג אירוע אחד יש להתייחס אל אותו מכלול של עבירות גם במעשה אחד. כך בענין ג'ابر נקבע כדלהלן:

"ככל, משנמצא אנו בגדרו של "אירוע אחד", בריתת המחדל היא שמדובר גם ב"מעשה" אחד, ומילא כי הענישה בגין אותו אירוע לא תעלה על העונש המקסימלי בגין העבירה החמורה ביותר מבין העבירות שבהן הורשע הנאשם ביחס לאותו אירוע".

13. לאור האמור לעיל לא מצאתי מקום לפצל באופן מלאכותי את מעשי העבירה של הנאשמה בהתאם למספר חודשים העבירה בהם שולם השכר באיחור / או מספר הועברו התשלומיים לקופת הגמל באיחור אלא כי יש לראות בשני

האישומים כאורע אחד.

השלב השני - קביעת מתחם הענישה

14. בעניין חdots הורים קבע בית הדין הארצי לעובדה, כי בקביעת מתחם הענישה יש להתחשב "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידה הפגיעה בו, במדיניות הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40 ט'". המחוקק הגידır לפיך שלושה רכיבים רלוונטיים - "רכיב ראשון - קביעת החומרה המושגית של מעשה העבירה באמצעות בחינת הערך החברתי המוגן; רכיב שני - קביעת החומרה הקונקרטית של העבירה באמצעות בחינת הנסיבות הקשורות לביצועה; רכיב שלישי - שמירה על מידת מה של רצף עוני על ידי התחשבות במצב שקדם לחקיקת תיקון מס' 113 באמצעות בחירת מדיניות הנהוגה" (ואהי ורבון, עמ' 430). בקביעת מתחם הענישה יש להתחשב לפיך לא רק "בסוג העבירה שבוצעה, אלא גם בסיבות שבпан בוצעה (להבדיל מנסיבותו האישיות של הנאשם שתילקהנה בחשבון רק בשלב הבא - ס.ד.מ) ובמידת אשמו של הנאשם בביצועה".

15. לא יכול להיות חולק, כי תשלום השכר במועדו אינו עניין של מה בכך. יכול מאן דהוא לומר, כי כל עוד שולם שכרו של העובד, מה לו כי ילין על כך שהשכר שולם ב-20 בחודש העוקב לחודש בגין משולם השכר או ב-10 לחודש העוקב?

16. על כך אישיב בשתיים אלה: חוק הגנת השכר הקובלע את המועד לתשלומו של השכר, הינו חוק קוגנטי, שלא ניתן להתנות עליו. על כן, אף אם העובד ער למצבו של המעסיק, כפי שהUIDה אחת מן העובדים לשעבר שעבדה אצל הנאשמת, שכדביה, היא וחברותיה הزادה עם מצוקתה של הנאשمة/מעסיקתן (ר' פרוטוקול עמ' 9 שורות 22-24), ונconi לקלbet את שכרו בעיכוב מה, אין הצדדים יכולים להתנות על הוראות חוק הגנת השכר אף לא בהסכמה.

17. זאת ועוד. זכות הקיום בכבוד של עובד כוללת אף את הזכות להשוכר שכר שאינו נופל משכר המינימום, הגדרטו בחוק שכר מינימום, תשמ"ז-1987. הנשיא (בדימוס) אדרל כתוב במאמריו פיצוי הלנה: חוק ופסיקה (שנתון משפט העבודה 'י, עמ' 7) כך:

"aban היסוד של משפט העבודה האינדיידואלי, הינם חוקי המגן (law protective law) והידועים גם כחוקים מסדירים (labour regulative law) בהם נקבעו נורמות בסיסיות מחייבות של התנהגות בין עובד לבין מעבידו, ובין שניהם לבין השלטון. משפט העבודה האישי קובע זכויות יסוד חברתיות, המגינות לכל עובד מעצם היוטבן אנוש."

אחד הנושאים שהוכרו כראויים להגנה משמיטית מרוחיקה לכט הוא תשלום שכרו המוסכם של העובד במועד שנקבע לכך. אי תשלום השכר במועדו עלול לגרום לעובד ולמשפחהו קשיים ברכישת מוצרים בסיסיים הדרושים לקיום ולמחיהתם, להכביר על יכולתם לשלם חובות, ולשעבד אותם לאשראי ולתלות במוסדות פיננסיים לצורכי חייהם. ההגנה על ההכנסה (income of protection) הינהaban היסוד למדיניות החברתית והכלכלית של מדינה מתקדמת, והיא כוללת את הגנה על השכר, וכן על הכנסתו של העובד כאשר הוא מסיים את עבודתו. זו נועשית באמצעות תשלום פיצויי פיטורים והפרשנות לקופת גמל".

18. ברורו, איפוא, כי החובה לשלם את השכר בעיתו ולהעביר ניכויים שבוצעו מהשכר ליעדם-וודאי כאשר ניכויים אלה נועדו לצורך רכישת הסדר פנסיוני לעבוד, אותו הסדר האמור ליתן לו מענה בעת קרות מקרה ביטוח (פטירה או נכות) או בעת יציאה לגמלאות-מטרתם להוות רשות רשות בטחון לעבוד ולשמור על יכולתם של העובדים להתקיים בכבוד.

19. יש אף להביא בחשבון כי עבירות לפי חוק הגנת השכר הן כלכליות באופין, ולפיכך מצדיקות התייחסות הולמת וקנס מרתייע שנייה את הנאשם מלוחזר על התנהגו ותזהיר את ציבור המעסיקים מפני להיכשל בהן בעתיד. בלשונו של בית הדין הארץ לעובדה בע"פ (ארצى) 14-11-11534 משה אדרי - מדינת ישראל (2017):

"מדובר בעבירות כלכליות שהדריך להילחם בהן היא באמצעות ייצור הרתעה כלכלית דרך הטלת קנסות כבדים, שתכלייתה היא להפוך את העבריות בתחום לבלי מושתלמת. על רקע זה, בכלל, דרך המלך ליצירת הרתעה יעליה ואפקטיבית היא בהטלת סנקציה עונשית כספית".

20. ב"כ המאשימה צינה בטעונה שעבירות שביצעה הנואשת לפי חוק הגנת השכר נמצאות ברף החמור של המדרג בהיותן הפרות של חוקי מגן. הקנס המקורי עבר אויחור בתשלום השכר עומד על סך של 75,300 ₪ ומתוך הענישה ההולם נع בין 40% ל-60% מהकנס המקורי. המאשימה בבקשתה לקבוע את העונש לעבירה זו על 50% מהकנס המקורי לכל מעשה עבירה. לגישתה של המאשימה, יש להטיל על הנואשת קנס בגין 165 מעשי עבירה ולפיכך לגוזר על הנואשת קנס בסך של 6,212,250 ₪ (ר' פרוטוקול עמ' 5 שורות 3-8).

21. אשר לאו העברת השכר שנוכה ליעדו - טענה המאשימה, כי מתוכם הענישה ההולם לעבירה זו נע בין 40% ל-60% מהקנס המקורי. המאשימה בבקשתה לקבוע את עונשה של הנואשת על 50% מהעונש המקורי הקבוע לאותה עבירה כשהיא מבוצעת שלא בנסיבות חמירות דהינו, על סך 565,000 ₪ לכל עבירה. לגישתה של המאשימה, יש להטיל על הנואשת קנס בגין 17 מעשי עבירה. בהתאם לכך בבקשתה המאשימה לגוזר את עונשה של הנואשת על סך של 9,605,000 ₪.

22. באשר לעונשים הקבועים בחוק הגנת השכר -

* סעיף 25ב(1) לחוק הגנת השכר קובע כי מעסיק שלא שילם לעובדיו שכר וחילף היום הקבוע שלאחריו הפך אותו שכר לשכר מולן, והמעסיק לא הוכיח שאי תשלום השכר נבע מנסיבות שאינו בשליטתו, דינו-מוסר חי שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

* סעיף 25ב(ג) קובע כי "מעסיק שניכה סכומים משכרו של עובד ולא העבירם למי שלו ייעדו הסכומים דינו-מוסר שנתיים או קנס פי חמישה מהסכום הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין".

* בסעיף 25ב(ד)(2) נקבע, כי מעסיק שעבר עבירה לפי סעיף 25ב(ג) הנזכר לעיל, יחשב כמי שעבר את העבירה בעבירות בנסיבות חמירות אם הוא מואשם בכתב האישום ב"שישה אישומים לפחות בשל ביצוע עבירות לפי חוק זה, בתוך תקופה שאינה עולה על 12 חודשים, ובלבב שיששה אישומים הם בשל עבירות שנעברו כלפי שני עובדים, שלישי

אישומים כלפי כל אחד מהם; בגין האישומים לפי סעיף זה יראו אישום בעבירה כלפי יותר מעובד אחד כאישום בעבירה כלפי כל אחד מהעובדים".

23. המאשימה בענינו לא טענה, כי יש לראות בעבירות שבוצעו, בעבירות שבוצעו בנסיבות חמימות. בסעיף 61(א)(3) לחוק נקבע קנס בגין 75,300 ש"ח ואילו בסעיף 61(א)(4) לחוק נקבע קנס בגין 226,000 ש"ח. על כן בגין ניכוי סכומים שלא כדין משכרם של העובדים עומדת מקסימום הקנס על 3,390,000 ש"ח (15 עובדים x 226,000 ש"ח) ובгинאי תשלום שכר במועדו עומדת מוקסימום הקנס על 1,129,500 ש"ח (15 עובדים x 75,300 ש"ח).

24. בע"פ (ארצى) 11221-06-14 סעדיה יוסף - מדינת ישראל (2017) נקבע:

"בשלב השני של גזירת העונש יש לקבוע מתחם ענישה. כאשר מדובר במספר עבירות המהוות איורע אחד, מוצדק לקבוע בגין מתחם עונש כולל אחד (ראו בע"פ (ארצى) 14-05-32385-13.8.15), שם בפסקה 25 והפניות שם, להלן: פרשת שימוש חי). בהתאם, יהיה על בית הדין האזרוי לקבוע מתחם ענישה כולל אחד עבור האירוע, ולא עבור כל עבירה שנעבירה במסגרת בנפרד..."

כמו בפרשת שימוש חי, בהណון העונש הולם לעבירה בעניין מגורים בלתי הולמים לעובדים זרים, בנסיבות דומות לאלה של פנינו, כך גם כאן, אנו סבורים כי אין להעמיד את הרף התחתון של הקנס באופן שיחשב לפיה כפל הקנס המנהלי. זאת, לאור מצבו הכלכלי של המערער, כמו גם "בהתחשב בשיעורו הכלול של הסכום המצתבר נוכחה מספר העבירות שנעברו- הצבירות שלא ניתן להעתלם ממנה כאשר נדרשים לקבוע עונש הולם ומידתי לאירוע הכלול" (ראו בפרשת שימוש חי בפסקה 32). עם זאת, אין להעמיד את הרף התחתון על שיעור הקנס המנהלי, כיוון שיש מקום ליתן ביטוי לנسبות החמורים של העבירה כמו גם לכך שהוא כלפי 10 עובדים.

על כן, בשים לב לכלל האמור אנו מעמידים את הרף התחתון של מתחם העונשה על פעם וחצי שיעור הקנס המינהלי דהיננו 7,500 ש"ח, כך ששיעורו הכלול בהתייחס לאירוע עומד על סך 75,000 ש"ח".

25. מצאתי לאמץ את קביעת בית הדין הארץ לעבודה בגין סעדיה יוסף ולהעמיד את רף העונשה התחתון על 7,500 ש"ח (150% מהकנס המנהלי ששיעורו 5,000 ש"ח) במכפלת 15 עובדים וסך הכל 112,500 ש"ח כאשר הרף העליון עומד על 40% מהकנס המקורי, כלומר: 30,120 ש"ח בגין אי תשלום שכר במועדו ובמכפלת 15 עובדים סך של 451,800 ש"ח ועוד 452,000 ש"ח בגין אי העברת הסכומים שנוכנו ממושכרותם של העובדים ליעדו ובמכפלת 15 עובדים: 6,780,000 ש"ח.

נסיבות הקשורות ביצוע העבירה

26. הנאשמת טענה כי הסיבות שעמדו בבסיס מעשה לא היו תלויות רק בה ולא היה בכוננתה להרוויח על חשבונו עובדייה ولנצחם. בשורשיה של התנהלותה הקולקטת עומדת החלטה של משרד החינוך להפסיק את העברת התקציב. הפסקת התמיכה הציבה אותה בפני הצורך לבחור בין סגרת מוסדות החינוך שלה, דבר שוביל לפיטורים של כ-600

עובדים ולפיזור של 1,300 תלמידות, לבין הפגיעה בשכרם של עובדייה. הנאשמה בחירה באפשרות האחונה.

27. מהלך זה, טענה הנאשמת, נועד להגן לא רק על העובדים אלא גם על התלמידות הלומדות במוסדות החינוך שלה. תלמידות אלו משתיכות למגזר סוציאו-כלכלי נמוך, שאין להן תמיכה משפחתית וספק אם היו נקלוטות במוסד חינוכי אחר ומשלימות את הכשרתן אילו נסגר המוסד החינוכי המנוהל על ידי הנאשمة.

28. טיעונים אלו של ב"כ הנאשמת נתמכו גם בעדויותיהן של ר' אביגיל שיקוביצקי, אשר סייעה לעמותה להיחלץ מקשריה הכלכליים; הגב' גנווה שרשבסקי, שעבדה בנאשمت במשך 25 שנה, לרובות בתחום הרלבנטי לכטב האישום; והרב משה מגנוז. האחרון הואשם לצד הנאשמת בעבירות שייחסו לה כמי ששימש בה כמנכ"ל וכחבר ועד, אף נמחק מכתב האישום, כאמור לעיל, בהסכמה המאשימה.

29. ר' שיקוביצקי העידה "שמעתים המוסדות שמtower המצוקה יצאו בצורה מחוצת, ויציבה בשיתוף הוצאות עצמו. לסירוגין, אומר ש 95% מה汇报ות אכן תרמו את אותם כספים שנוכו מהם ומשכרים ניתן להסיק כי בדיעד, אילו משרד החינוך לא היה מקטין ראש ובודק לעומק המקרה ומוכן להפגש עם המורות שהתחננו להפגש איתם, כל מפולת השלגים לא הייתה קורית והיה נמנע צער למוסד, לתלמידות ולמורים" (ר' פרוטוקול עמ' 8 שורות 28-33).

30. ר' שיקוביצקי התייחסה בדבריה אף להנהלות משרד החינוך:

"העמותה פנתה אליו בשנת 2014 בעקבות 2 אירועים ממשמעותיים... האירוע הראשון זה צמצום משמעותי של תקציבי סמינרים. שיעור התקציב ירד מ 80%-40%. כאשר את הפער מעת לעת יש שלמות קואלייציונית לפני בדייל" של שנה-שנה וחצי. כתוצאה לכך רב הסמינרים בארץ נכנסו למצוקה ממשמעותית. חלק מהם עיכבו משכורות במשך חודשים רבים, בחלוקת עדין מעכבים ובחלוקם נסגרו... במוסד "אור החיים" המלאומה הייתה מרכיבת יותר. מאחר וביתר הסמינרים התלמידות מוכשרות יותר וקל היה לתמן אותן בין לימודי הוראה ללימודי התקשורת. סמינר אור החיים מכינים את התלמידות למקצוע כבר משנות התיכון ושינוי תכנית לימודים הוא עניין שדורש 5-6 הערות מראש ואינו אפשר לנידת תלמידה מהרגע להרגע בין מקצועות. אנחנו מדברים על שינוי של התקציב המשרד שירד מ 21 מיליון לשנה ל-17 מיליון בשנה".

האירוע השני למוסד בוצעה ביקורת שכר. בעקבות הביקורת הוביל משרד שהMOREות נהגוות לתרום 5% משכרן למוסד. תרומה שモותרת על פי דין אך המשרד לא רצה להכיר בה ועל כן דרש להחזיר למורות את התרומה ולאפשר למורות שחפות להעיבר את תרומה בשיק פרטיא לאחר קבלת השכר. במקביל משרד החינוך הקפיא את התקציב המוסד והכנס את המוסד לשחרירות.

אני מבקשת להעיד בזאת, שבאותה שנה, למעלה מ-20 מוסדות חינוך התפרקו בעקבות ביקורת השכר".

(ר' פרוטוקול עמ' 7 שורות 20-33 ובעמ' 8 שורות 1-9)

31. הגב' שרשבסקי, אשר עבדה כמורה אצל הנאשנת בתקופה הרלוונטית ספרה, כי "כשהיה המצב של המזוקה והקשי בנסיבות כלם הבינו שאנו ביחס אותה סירה ואנחנו מתפללים שככלנו ביד נצא מהמצוקה הזו" (ר' פרוטוקול עמ' 9 שורות 24-23).

32. הרב מגנו העיד כי "כשהיה איחור בנסיבות, עדモ ל' החדר של הרבה מורות להגיד תודה רבה כשהגיאו מועד התשלום... יש הרבה בנות שאין להן איפה להיות, זהה הכבוד שלנו, המורות שלנו, שככל אחת דואגת לתלמידה שלה" (ר' פרוטוקול עמ' 10 שורות 17-12).

33. בمعנה לטיעונים לעונש שהושמעו על ידי הנאשנת באמצעות הרב מגנו, gab' שרשבסקי ור' שיקוביצקי טענה ב"כ המאשימה, כי הנאשנת היא זו שהייתה אחראית לשלם לעובדיה את משכורתם כדין ולא משרד החינוך (ר' פרוטוקול עמ' 10 שורות 31-33), כי מדובר בעבירות כלכליות חמורות שבוצעו באופן שיטתי ונרחב, עבירות שהנאשנת הודהה בהן ولكن אין מנוס מהרשיע את הנאשנת ויש להטיל עליה קנס כספי עונשי (ר' פרוטוקול עמ' 11 שורות 4-7)..

מדייניות הענישה

34. בבואי לשקל את העונש שיוטל על הנאשנת מצאתו כי עלי להניח בצדדים האחד של כפות המازנים, את משיכן של הערים (12 חוות), מספר העובדים לפנייהם נ עברו הערים (15 עובדים), היוטן הערים מן הסוג שיש להוציא לאור פגיעתן בבטחונו הסוציאלי של העובד, בקיומו של כסוי בייטוחו שיודה לו לעת זקנה או צרה, הזכות לקיום בכבוד ובחיותן עבירות על חקיקת מגן. וכן העבר אחר א nich על כפות המازנים את העובדה שהנאשנת נקלעה למצוב שחייב בחירה בין סגירת פעילות העמותה/הנאשנת, פיטורי כל 600 העובדים והפניה גב לנערות שמנו מבטחן בעמותה או פגיעה במספר מצומצם של עובדים. מצב בלתי אפשרי זה נגרם על ידי המדינה, משרד החינוך, אותה מדינה שבחורה לאחר זמן מה להגיש כתוב אישום נגד העמותה על הצעדים שנקטה לאחר שמשרד החינוך הפסיק את העברת התקציב הנחוץ להפעלה.

35. התרתי דסטרי בהתנהלותה של המדינה בעניין זה וודאי צריך להשקל לזכותה של הנאשנת. זאת ועוד. שוכנעתי, כי הפעולות בהן נקטה הנאשנת וכללו עיכוב בהעברת הכספיים לקופות gamel ותשולם השכר, נבעו מתוך ראיית הערך שהשמיר פעילותה של הנאשנת כמתפעלת מוסדות חינוכיים, ולא מתואות בצע; מתוך מחויבות לעובדי הנאשנת; ומtower תחושת מחויבות ושיתוף פעולה של הנאשנת כמנהל מוסדות חינוכיים ועובדיה לתלמידות שלומדות באותו מוסדות.

36. בתפ (ת"א) 21879-04-16 מדינת ישראל - מגדלות - המרכז לחינוך (2017) (להלן - עניין "מגדלות") נדון עניינה של עמותה המפעילה מוסדות חינוך, אשר לא העבירה סכומים שnicتها מ-8 מעובדיה ליעדם בקרן הפנסיה. בנסיבות המיחוזות של אותו מקרה "הודאת הנאשנת ונטילת אחריות בהזדמנות הראשונה; העובדה שהמחלל תוקן והפרשות שנכו מהעובדים הגיעו ליעדן; הודאת הנאשנת חסכה זמן שיפוטי יקר; העובדה שהנאשנת עסקה בפעילויות חינוכית לטובת הציבור ולבסוף, העובדה שהנאשנת חדלה מլפועל לאור צוק העיתים הכלכלי אליו נקלעה", קבוע חברי, gab' השופט אורן שגב, כי גזר דיןה של הנאשנת יעמוד על 10 מהקנס המירבי עבור כל יחידת עבירה.

37. המחוקק מנה רשימה של שיקולים שיש להביא בחשבון עת מבקש בית דין לשקל חריגה ממתחם הענישה. אך, נקבע, כי יש לנקחת בחשבון נסיבות הקשורות למידת הפגיעה בנאשם ובמשפחה, להתנהגות הנאשם לאחר ביצוע העבירה ולפניה וכן בהתנהגות רשות האכיפה ובחולף הזמן ממועד ביצוע העבירה. בנוסף, ניתן לנקחת בחשבון את הצורך בהרעתה היחיד או בהתרעת הרבים במקרה הספציפי; שיקולי שיקום והגנה על שלום הציבור; כן יש להביא בחשבון כל נסיבה אחרת הרלבנטית לעניין. ובלשונו שלבית הדין הארץ לעובודה בעניין חזרות הוים:

"בהתאם לתיקון 113, לאחר קביעת מתחם הענישה ההולם יש לגזר את עונשו של הנאשם הספציפי בתוככי אותו מתחם, על סמך נסיבות שאיןן קשורות לביצוע העבירה כמפורט בסעיף 40 ו"א לחוק העונשין, וזאת אלא אם קיימת הצדקה לחורוג ממתחם זה "בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור לפי הוראות סעיף ד' ו - 40 ה'" (סעיף 40 ג'(ב) לחוק העונשין).

- הנסיבות שתילקהנה בחשבון בשלב זה (וון אין רשימה סגורה) סוגו בספרות לארבע קבוצות (ואהוי ורבין, בעמ' 452)

נסיבות של חסד ורחמים (דגמת פגיעת העונש בנאשם ובמשפחה);

נסיבות הקשורות בהתנהגות הנאשם לאחר ביצוע העבירה (דוגמת נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו וחזרתו למוטב);

נסיבות הקשורות בהתנהגות הנאשם לפני ביצוע העבירה (דוגמת נסיבות חיים קשות של הנאשם שהייתה להן השפעה על ביצוע העבירה, התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה, עברו הפלילי או העדרו);

ובנוספ' נסיבות שאיןן קשורות לנאשם (התנהגות רשות אכיפת החוק, וחולף הזמן מעת ביצוע העבירה).

עוד ניתן לנקחת בחשבון בעת קביעת העונש את הצורך בהרעתה היחיד או בהרעתה הרבים במקרה הספציפי (סעיפים 40 ו-ז' לחוק העונשין; עניין גברצגי), כאשר מודגש כי "כפירה באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם לא יזקפו לחובתו" (סעיף 40 ו"א(6) סיפה").

38. בפסק דין של בית המשפט העליון בעניין עפ' 4456/14 אביגדור קלנר נ' מדינת ישראל (2015) נקבע, כי חריגה ממתחם הענישה שלא מן השיקולים המנוים בסעיף 40ב' לחוק העונשין תעשה רק במקרים חריגים:

"לפי סעיף 40ב' לחוק העונשין, שנוסף לחוק בגין תיקון 113, "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו". עקרון ההלימה - שסעיף זה הוא ביטוי לו - משקף את עקרון הגמול בענישה, שלפיו מטרת העונש היא לגמול לעברין על המעשה שעשה, במונתק ממטרות חברתיות חיצונית שאיןן קשורות לנאשם עצמו. היחס שננקבע בעקרון זה בין חומרת המעשה של הנאשם ומידת אשמו לבין חומרת העונש שיטול עליו מביא לידי ביטוי עקרונות של צדק, הוגנות ומידתיות בענישה".

"קביעת חריג מסווג זה נגזרת מחשיבותו של בית המשפט לשומר על מידות בענישה, חובה שהיא פועל יוצא מהשפטת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו על הוראות דיני העונשין._CIDOU, חוקי היסוד זכויות האדם שעוגנו בהם מקרים על כל ענפי המשפט ומשפיעים על תפיסות היסוד הנהוגות במסגרתם, קל וחומר בבחינת הסדרים משפטיים שהתקבלו לאחר מכן. הדברים חשובים במיוחד בתחום המשפט הפלילי אשר "יותר מכל ענף משפטי אחר, קשור קשר אמיץ לחירותו האישית של הפרט" (ע"פ 4424 סילגדו נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(5) 529 (2002); ראו באופן כללי על השפעת חוקי היסוד על המשפט הפלילי, אהרן ברק, "השלכותיו של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו" מבחר כתבים א-חקיקתיים (2000) 465-463). הנורמות המשפטיות בתחום המשפט הפלילי צריכות אףואם לשקוף את האיזון החוקתי בין חירות הנאשם וכבודו לבין אינטרס הציבור מזה".

39. הנאשמת היא מוסד חינוכי ובהיותה כזו עובدية, אף התלמידות שלומדות במסגרתו, הן חלק מהותי ממנה. תפיסה זו השתקפה בעדותה של הגב' שרשבסקי (ר' פרוטוקול עמ' 9 שורות 2-5):

"העובדת באורך חיים היא שונה מכל מוסד חינוכי אחר. כל העובדים במוסדות חינוכיים יש המשמש מסירות ואידאל והשקעה, אבל באורך חיים זה מקום שמעצם הווסדו לפני 65 שנה על ידי הרבה פרדרו, זה מקום שהקיימות טובועים סגנון העבודה, שהיחס לתלמידות וסגנון העבודה זה כמו משפחה אחת".

"הבנות מגיעות מרקע סוציאקונומי נמוך, למשל, תלמידה שאמא שלא נשאה 3 פעמים, היי ילדים מכל אחד מהניסיונות, כל שנה עברו דירה, היא עברה בהרבה מוסדות לימודים, לאורך חיים היא הגיעו לסמינר ושם היא אומרת שהיא מצאה בית ואמא ומשפחה. היום היא נשאה והקימה משפחה, היא עובדת עם נער נושא. והוא אמרה שאורך חיים זה מי שבנה אותה וננתן לה הכל. ויש לה אחים ואחיות בפשע".

אנחנו המורות עובדות, מלوات את התלמידה, גם בשנות הנישואין, היינו בחדרי לידה עם תלמידות, ממש קשר של אמא ובת.

בצורה כזו כל עובד היא לא רק יחסית עובד מעביד. המורות מרגשות שותפות להנלה בכל האידיאל והרעיון, להביא את הבנות, לבנות בתים כראוי, ולהוציא מכך. בכך להוציא מכך, הסמינר נותן שעות מעבר למה שנונתנים סמינרים אחרים, כדי שהבנות תצאננה עם מקצועות שייתנו להם פרנסה אוח"כ, כי אין להן תמיכה משפחתית מעבר רוצים להביא את הבנות למקרים של יציאה ממעגל המזקה ולהגיע למעגל של חיים תקינים

הרב מגנום, למעשה, הפך את המקום למקום שתורם לבנות מעבר לסטנדרטים הרגילים, משקיעים בהן ביגוד, נדוניה לחתונה, דברים שלא נמצאים אף מקום וכולם שותפים בעשייה החביבת הזה, שגם התלמידות מוקירות את המוסד, את המקום, וגם 30-20 שנה אחרי שעזבו אותו, מתגעגעות מאד".

(ר' פרוטוקול עמ' 9 שורות 6-21)

40. בהמשך לעדותה של גב' שרשבסקי, שאינה עובדת עוד אצל הנאשمت, העיד גם הרבה מגנו. עדותנו נתנה ביטוי ליחסו שלו וליחסה של הנאשמת לתפיסתם את תפקידו של המוסד החינוכי בחיהן של התלמידות:

"יש פה מורה לשעבר, שקשרורה עם כל המורות. אני רצתה להביע את תודה לצדות של המורות. התפקיד שלי זה להשיג תרומות בחו"ל. אני מתמקד ב-2 נקודות: הראשונה - זה סוג האוכלוסייה של התלמידות, הרקע שלهن ומאיפה באו והכו חשוב איך הן יוצאות בסופו של יום. הרבה מהבוגרות בסופו של יום, משמשות בתפקיד של מנהלת בית ספר, מורה, או ממשרד חשוב צה או אחר. הרבה תפסות עמדות חשובות זהה מתאפשר בשל מסירות המורות".

(ר' פרוטוקול עמ' 10 שורות 6-11)

41. הנאשمت אף פעלה לשפט את העובדים שנפגעו ולשלם להם את זכויותיהם, עוד לפני הוגש כתב האישום ולא כתוצאתו העקיפה:

"...העובדת שהמוסדלקח מיד רأت חשבון חיצונית, מהגדלות בארץ, והוא בנטה תוכנית להבראה, המוסד גם קיבל התקופה מסוימתحساب מלואה מרשם העמותות, משרד החינוך ומשרד הכלכלה בעצמו ליו עם אנשים שלהם את תוכנית ההבראה, שהיתה תוכנית מאד קשה והיא כללה פיטורים של כ-250 עובדים: חלק מורים. גם העובדים הללו, הם לא צאו כשידיהם על ראיים. עובדה, שלא הגענו לביה"ד זהה, חוץ מ-2 תיקים, וגם הם מתברר אחד שעבד בתפקיד מזכירותי ובאותו זמן עבד בעמותה אחרת באותו שבועות.

כשמפעטים 250 איש, לפחות 100 מתוכם מגיעים לביה"ד עם כל מיני תביעות על פנסיה והודעה לעובד.

במקרה דנן, מיד כשהגע הכספי העובדים קיבלו את מלא שכרם, אף אחד לא נשאר בלי הכספי. זאת ועוד. פנו לחברות הביטוח ושילמו להן את כל הכספי כאלו שהתשלום היה רצוף והזכויות של כל העובדים מובטחות. חברות הביטוח מחיבות בריבית, הצמדה, וגם ברוחחים שעשו באותה תקופה. הכל שולם, הכל מסודר".

(ר' פרוטוקול עמ' 6 שורות 16-27).

42. טענותיה אלה של הנאשمت נתמכו בדבריה של ר' שיקובייצקי אודוט ההליך השיקומי שהנאשمت עברה:

"אני רוצה לסיים בחלק המדמים, שהמוסד למורת הקפה והקוץ' הגדל מאד, לך על עצמו לבצע פעולות התיעילותות מקיפה ונדרה בכך שמצוין פעילות ופיר מאות עובדים בפועל של פינצטה בישיבה עם מורה, במשך שניםיים שלוש, ובכך הביא נכון ליום לצמצום של יותר משליש מהגראן ובהתאם לתוכנית בתוך 3 שנים הוא סגור את הגראן".

במקביל המוסד נקט בפעולות המעודדת על ידי רשם העמותות והמדינה ופיתוח מטבח גדול שיאפשר הכנסתה עצמאית מכובדת, יאפשר את איזון המוסד על מנת שבשם מצב שהוא לא יחוור על עיכוב השכר. ההתחייבות שהמוסד חותם בפניו ביה"ד שלא יחוור על הליקוי, היא מבוססת על תכנית מקצועית, יסודית, קשה אמן, אבל החלק הקשה מאחריו המוסד.

אני יכולה להעיד שמעטם המוסדות שמתוך המצוקה יצאו בצורה מחזקת, ייצבנה בשיתוף הcourt עצמו".

(ר' פרוטוקול עם' 8 שורות 29-20)

43. לאור האמור לעיל שכונתי, שיש בנסיבות המיוחדות שנגלו בפני על מנת לחזור, לפחות, ממתחם הענישה. אחד השיקולים המרכזיים העומדים בסיס החלטה זו הוא כי התנהלות משרד החינוך, את תוכאתה מצינו בכתב האישום, עומדת בסיס המצב הכלכלי אליו התדרדרה הנאשמה ואת הדואליות המטרידת שבהגשת כתב אישום על ידי ארכואה של שלטון החוק, שזרעו האחראות לא מנעה מהנאשמה את החדרון שביצירת התקציב.

44. ההחלטה זו של משרד החינוך גרמה למשבר כלכלי שתוצאה המסתברת הייתה פיטורי כלל עובדיה וסגירת המוסד החינוכי. אלא, שהנאשמה ראתה לנגד עינה לא שיקולים של רוחות, אלא הגנה על עובדיה ועל התלמידות שלומדות במוסדות החינוך שלה והחלטה כי עדיפה פגעה במעטם (15 מתוך מאות רבות של עובדים ותלמידות) על פגעה ברבים. זאת ועוד. לאחר מעשה, פעלת הנאשמה לתקן את דרכה ולקם את עצמה.

45. בנסיבות ענינה של הנאשמה, אני סבורה שנכון הוא להשית עליה קנס החזור לפחות ממתחם הענישה אותו קבעתי לעיל. לפיך אני מטילה על הנאשמת קנס בסך 60,000 ש"ח אשר יהיה בו כדי לבטא את מורת הרוח מן העבירות שבוצעו על ידה מזה ולאפשר לה את המשך פעילותה הברוכה מזה.

46. טרם סיום אתipsis בקצחה לבקשת הנאשמת לגזר את עונשה ללא הרשעה. בעניין זה נקבע בע"פ (ארצى) 10-08-2012-50155-Ch. חברת השמירה בע"מ - מדינת ישראל - משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה (2012):

"הסמכות להוראות על ביטול הרשעה אמורה להיות מופעלת במקרים חריגים בלבד, בהם מתקיימות נסיבות יוצאות דופן המצדיקות זאת (ר"ע 432/85 רומנו נ. מדינת ישראל, מיום 21.8.85; להלן - עניין רומנו; ע"פ 2083/96 כתב נ. מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997); להלן - עניין כתב; ע"פ 06/9893 לאופר נ. מדינת ישראל, מיום 31.12.07; עניין נמלי ישראל; עניין כפיר אחזקות). נסיבות יוצאות דופן כאמור עשוות להיות נסיבות בהן "אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן הרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה" (עניין רומנו; ע"פ 3301/06 בית נ. מדינת ישראל, מיום 31.10.06), הינו נסיבות בהן "עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עצמת הפגיעה של הרשעה פלילית בנאשם האינדיידואלי לבין התועלות שתצמץ לחברה ולאינטראס הציבורי מקיומה של הרשעה" (uneiין קלין).

בהתאם לאמור לעיל, על מנת להימנע מהרשעה או להוראות על ביטולה יש צורך בהתקיימות של שני תנאים מצטברים:

- האחד, כי הרשעה פוגעת פגיעה חמורה בשיקום הנאשם; השני, כי סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסויים על הרשעה, מבלתי פוגע באופן מהותי בשיקולי העונישה האחרים (ענין כתוב; ענין נמלי ישראל). נדרש לפיך "אייזן עדין, בין האינטרסים הציבוריים הרלוונטיים וביניהם הצורך בהרעתה הרבים, הוקעה חברותית ואכיפה שוויונית, לבין הנזק הצפוי לנואם הספציפי כתוצאה מעצם הרשעה" (ענין כפир אחזקות").

47. נטל ההוכחה לכך שמתקיים בנסיבותו של הנאשם מסוים התנאים לביטול הרשעה מוטל על הנאשם עצמו (ר' ע"פ (ארצى) 16-06-2018 חיים גリンברג - מדינת ישראל (2018)).

48. בעניינו, פרט להעלאת הטענה בעלמא לפיה יש לבטל את הרשעה, הנאשם לא נימקה מצד עצם הרשעה עשויה לפגוע בתהילך השיקום שלה, לשם הטוב או ברצונו של אחרים לתקשר עימה וכפועל יוצא גם לא הביאה ראיות לכך. בהיעדר התייחסות כלשהי של הנאשם לביסוס עילות בקשה לביטול הרשעה, לא עמדה הנתבעת בחותם ההוכחה המוטלת עליה. לכן, הבקשתה לביטול הרשעה נדחתה.

49. אציג, כי טענת המאשימה במסגרת הטיעונים לעונש (ר' סעיף 40) בהסתמך על פסק דיןו של בית המשפט המחווז ב חיפה בענין מדינת ישראל - נמלי ישראל פיתוח ונכסים בע"מ (ע"פ 1314-06-11 (2011)) לפיה "האפשרות להמנע מהרשעה של תאגיד לאחר הוכחת אחריות פלילית הינה בלתי ישימה" הייתה ולא ניתן להטיל על תאגיד צו שירות לתועלת הציבור או צו מבחן ובהתאם שלא "קיים מנגנון אשר יכול לעורר تسוקיר בעניינו של תאגיד", אינה מדוקפת. בرع"פ 8487/11 חברת נמלי ישראל-פיתוח ונכסים בע"מ - מדינת ישראל המשרד להגנת הסביבה (2011) נקבע, כי קיימת אפשרות שלא להרשי תאגיד אף אם היא שומרה למקרים חריגים בלבד (ר' גם דנ"פ 8062/12 מדינת ישראל- המשרד להגנת הסביבה - נמלי ישראל פיתוח ונכסים בע"מ (2015) במסגרתו חזר בית המשפט העליון, בהרכבו המורחב, על ההלכה בדבר אי הרשות תאגיד).

אחרית דבר

50. הנאשם תשלם את הקנס בסך 60,000 ₪ ב- 10 תשלום חודשיים, שווים ורצופים כמשמעותו של התשלום הראשון הוא 18.3.2019.

51. בנוסף לחותם הנאשם על התחייבות שלא לעבור כל אחת מן העבירות בвиיזען הורשעה לשמשך שלוש שנים מהיום, שאם לא כן תחובי בקנס בשיעור 50% מהकנס המקסימלי בגין כל אחת מהעבירות בהן הורשעה בסך כולל של 2,259,750 ש"ח.

52. הנאשם תפנה לorzויות בית הדין באמצעות בא כוחה על מנת לחותם על התחייבויות זאת במשך 15 ימים מהיום ועל מנת לקבל את שוברי התשלום.

ניתנה היום, כ"ט שבט תשע"ט, (04 פברואר 2019), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.